

Geachte voorzitter van de programmacommissie,

Nederland staat voor grote maatschappelijke uitdagingen. Het mbo helpt Nederland deze aan te pakken. In de komende kabinetsperiode tot 2030 leiden wij ruim 600.000 studenten op tot gediplomeerde professionals en weerbare burgers. Zij dragen bij aan de transities in zorg, techniek, onderwijs en defensie en zijn onmisbaar voor de brede welvaart.

De MBO Raad, de vereniging van mbo-scholen in Nederland, draagt bij aan het oplossen van urgente vraagstukken waar onze samenleving al langere tijd mee worstelt. Het uitstellen van antwoorden op deze vragen brengt het risico van blijvende schade met zich mee voor onze samenleving, en dat wil niemand. Samen kunnen we juist enorm veel bereiken.

De studenten die wij de komende jaren opleiden, beschikken over een waardevol diploma en zijn klaar voor de arbeidsmarkt, het leven in onze samenleving of een vervolgopleiding. Wij leiden mensen op in elke levensfase, om bij te dragen aan het oplossen van tekorten op de arbeidsmarkt, het stimuleren van innovatie op de werkvloer en het verhogen van de arbeidsproductiviteit. Mensen die beter worden in hun werk, een nieuw vak leren of inburgeren.

Samen met overheid en bedrijfsleven zorgen we voor een landelijk dekkend, toegankelijk en bereikbaar beroepsonderwijs in alle delen van Nederland.

Dat doen wij als mbo-sector op de volgende manieren:

Digitale transformatie

Het mbo is een belangrijke partner bij het opleiden van professionals die een sleutelrol spelen in de digitale transformatie. AI-toepassingen nemen een steeds belangrijker en betrouwbaardere plaats in binnen ons onderwijs. Onze studenten, de medewerkers van morgen en overmorgen, maken veelvuldig gebruik van deze toepassingen. We houden daarbij altijd oog voor gelijke kansen, digitale soevereiniteit en veiligheid.

Onderzoek en innovatie

Onderzoek en innovatie in het mbo vormen de motor van onze economie. Met jaarlijks meer dan 460.000 studenten en 250.000 erkende leerbedrijven speelt het mbo een sleutelrol. Mbo-professionals staan aan de frontlinie van innovatie, waar zij nieuwe werkwijzen testen, optimaliseren en implementeren. Een aansprekend voorbeeld is het practoraat Waterstof, Industrie en Netwerken van DC Terra. Daar wordt praktijkgericht onderzoek gedaan naar het veilig en efficiënt werken met waterstofinstallaties. Het bedrijfsleven in Noord-Nederland staat te trappelen om samen te werken: tot 2030 wordt naar verwachting meer dan 10 miljard euro geïnvesteerd in waterstofprojecten, waarvoor zeker 1.000 goed opgeleide vakmensen nodig zijn. De praktijkgerichte feedback van het mbo is essentieel om innovaties succesvol te implementeren en op te schalen.

Instroom en werving

Het aantal jongeren neemt af, en daarmee ook het aantal studenten dat instroomt vanuit het voortgezet onderwijs. We zetten daarom in op loopbaanoriëntatie en studiekeuzevoorlichting, zodat meer jongeren bewust kiezen voor het mbo. Tegelijkertijd is de vraag naar mbo-opgeleiden groot, vooral in vitale sectoren zoals zorg, techniek en bouw. Wij bieden kwalitatief goed en toegankelijk onderwijs dat aansluit op de arbeidsmarkt. Van de vmbo'er die droomt van een baan als doktersassistent tot de accountmanager die liever écht in de bakkerij staat. Deze publieke infrastructuur willen wij optimaal inzetten voor een leven lang ontwikkelen.

Inburgering en inclusie

Iedereen moet kunnen meedoen in onze samenleving. Daarom leren wij nieuwkomers niet alleen de Nederlandse taal, maar ook onze gedeelde waarden én een vak. Wij leiden mensen op met het oog op duurzame inzetbaarheid, voor nu en in de toekomst. Van een Iraanse vluchteling die politieagent wil worden tot een Oekraïense verpleegkundige die hier haar steentje bijdraagt.

Een inspirerend voorbeeld: bouwbedrijf Heijmans en het Koning Willem I College ontwikkelden samen een maatwerkopleiding voor mensen met een verblijfsvergunning en ambitie in de bouw. De eerste groep deelnemers is inmiddels gestart bij Heijmans en begint na de zomer aan de opleiding. U leest: wij maken het mogelijk.

Sterke regio's

Wij leiden op voor leefbare, levendige en veilige regio's. We scholen professionals in aansluiting op de regionale arbeidsmarkt en werken aan hogere arbeidsproductiviteit. Of je nu loodgieter wordt in Schin op Geul of havenmedewerker in de Eemshaven: het mbo draagt bij aan sterke regio's.

Veiligheid en defensie

Het mbo levert al jarenlang een belangrijk deel van het instromend defensiepersoneel. In tijden van oorlog op of nabij ons continent is dat van grote waarde. Ook leiden we op voor andere cruciale beroepen in het veiligheidsdomein, zoals handhavers en beveiligers, van Koningsdag tot de NAVO-top, zij zorgen voor veiligheid. Samen houden we onze samenleving weerbaar, veilig en leefbaar.

Onderwijspersoneel

Onze onderwijsprofessionals zijn goed opgeleid en gemotiveerd. Zij verdienen maatschappelijke waardering, toekomstperspectief en toegankelijke voorzieningen dichtbij hun werkplek. Alleen dan behouden we hen voor het onderwijs. Van de startende docent Nederlands tot de bijna gepensioneerde technicus die zijn kennis overdraagt: zij leveren stuk voor stuk een waardevolle bijdrage.

Wat uw partij kan doen om dit mogelijk te maken:

Hanteer de drievoudige opdracht aan het mbo als vaste basis voor beleid en wetgeving.

Ontwikkel beleid dat het mbo in staat stelt de gevolgen van demografische krimp op te vangen, met behoud van een landelijk dekkend en bereikbaar opleidingsaanbod. Investeer in openbaar vervoer en voorzieningen zodat mbo-studenten dichtbij huis onderwijs kunnen volgen.

Behoud het brede aanbod aan studierichtingen en vrije studiekeuze voor studenten, in elke regio. Zo versterken we talentontwikkeling, regionale economieën én diversiteit binnen het mbo.

Ruimte en vertrouwen om de afspraken uit de Werkagenda mbo en het Stagepact te continueren. Zorg tijdig voor een passende stagevergoeding als de markt daar onvoldoende in voorziet.

Ondersteun het Arbeidsmarktpact dat mbo, bedrijfsleven en overheid later dit jaar sluiten, om jongeren, werkenden en werkzoekenden op te leiden voor vitale sectoren.

Leg een wettelijke opdracht voor een leven lang ontwikkelen vast. Zorg dat de publieke infrastructuur kan worden ingezet voor in-, bij- en omscholing. Pas regelgeving rond publiek-private samenwerking aan op de onderwijspraktijk.

Maak inburgeringsonderwijs en volwasseneneducatie onderdeel van de publieke onderwijsroute. Dat vergroot de kans op doorstroom naar een vakopleiding en versterkt integratie en productiviteit.

Stel het mbo in staat om studenten goed voor te bereiden op de digitale transformatie, met kennis over verantwoord omgaan met digitale technologieën.

Stimuleer innovatie en onderzoek binnen het mbo. Maak van het mbo een volwaardig kennisinstituut met toegang tot onderzoeks- en innovatieprogramma's. Zorg voor structurele financiering in lijn met de 3%-bbp-ambitie voor R&D.

Investeer in goed lerarenbeleid. Behoud de inzet van vakprofessionals als docent, zodat de verbinding tussen onderwijs en praktijk geborgd blijft.

Naast deze inzet ontvangt u later ook onze ambities, samen met JOBmbo, voor kansengelijkheid en mentaal welzijn van mbo-studenten.

Het mbo pakt de handschoen op en levert graag een waardevolle bijdrage aan het oplossen van de uitdagingen waarvoor Nederland staat. Door de bovenstaande punten te realiseren, helpt u ons daarbij. Samen bouwen we aan een sterke toekomst. De 600.000 opgeleide mensen die de komende jaren onze scholen verlaten, vormen een essentieel onderdeel van het antwoord.

Mocht u meer willen weten over wat uw partij kan betekenen voor een sterke, toegankelijke en kwalitatieve mbo-sector, neem dan zeker contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Adnan Tekin', with a horizontal line extending to the right.

Adnan Tekin, voorzitter